

Kako sem potoval v Rusijo.

Napisal *Ferd. L. Tuma.*

(Dalje.)

IX.

V Kampini je bil ravno velik semenj, in ljudstva se je kar trlo. Videla sva vse polno bogato obšitih narodnih noš rumunskih deklet. Zlata in rdeča barva jim mora biti najbolj priljubljena. Plesali so ljudje na velikem skednju, in opazila sva to-le navado: godci se postavijo v najbolj oddaljeni kraj od vhoda. Prično svirati, pari pa v ples. Godci izkušajo priti k izhodu, plesalci pa jim zastavljajo pot. In svirati morajo tako dolgo, dokler se jim ne posreči priti skozi vrata. Potem pa gre zopet iznova.

Prihodnjega dne ob poldvanajstih ponoči dospeva v drugo večje mesto Ploešti, veliko kakor Ljubljana, samo cerkvá ima 29, poleg še tri sinagoge za Žide. Menjala sva zopet nekaj denarja in napravila uro, ki kaže v teh krajih eno uro naprej. Ko sva imela midva poldne, ste imeli vi še enajst dopoldne.

Ali četudi je Ploešti veliko kakor stolica Kranjske, vendar se ne more primerjati z lepoto stavb in s snažnostjo ulic v Ljubljani. Samo nekaj mi je tu ugajalo: občinski trg, kjer prodajajo okoličani meščanom sočivje, je zalit s smolo, asfalt imenovano, in razdeljen z rdečimi črtami na vse polno majhnih delov. Vsak tak prostor dobi potem en prodajalec. Črez mejo ne sme nihče in tudi ne gre, zato ni nobenih opominov, nobenih prepиров.

V mestu sva dobila prihodnjega dne nekaj dijakov visokih šol, ki so bili jako vljudni in nama razkazovali višjo šolo za deklice: licej, tvornice, kjer čistijo petrolej, rafinerije nazvane itd.

Pozabil pa bi še kmalu povedati, kdo je naju sprejel ob pozni ponočni uri, ko prideva v mesto. Stal je tam na cesti bosopet, gologlav in raztrgan fant, ki je imel morda kakih dvanajst let. Ogovori naju po rumunsko, ali kdo ga razume? Zato me prime brez strahu za rokav na suknjiču in kaže, da pojdiva za njim. Ugibava, ali ga naj našeneva ali naj greva za njim. Položil je roko na lice in pokazal, da naju odvede spat. Res, šla sva za njim, domenila pa sva se, da strogo paziva na vse, kar se zgodi. Prepričava se še enkrat o svojem orožju, če je vse v redu,

seveda tako, da ni mogel fantič ničesar opaziti. Potem pa greva z njim. Kam, tega si nisva mogla misliti. Deček nama pripoveduje ves čas nekaj, samo kaj, to je vedel le on sam. Najino začudenje pa je bilo še večje, ko se ustavi pred velikim hotelom. „Zakaj bi ne šla z njim?“ si misliva. Strežaj mu je dal nekaj napitnine, in fant je zadovoljno se smeje odhitel — morda nazaj loviti drugih gostov.

Spala sva krasno in hvalila fanta, da nama je na tak način pokazal pot.

Prihodnjega dne dobiva še visokošolce, ki jih omenjam malo više, tako da sva bila zadovoljna še bolj.

Ali ostaviti sva morala tudi ta kraj, kjer je bila tolika vročina, da se je omehčal celo asfalt, tako da so se poznali v njem prav dobro odtiski najinih podkovanih črevelj. Prehodila sva že vso Veliko Valahijo, kar je je do Galaca, vso največjo rumunsko nižavo.

Mnogo samozatajevanja je bilo treba, prebiti neznosno vročino ob pekočem solncu, še neznosnejšo žejo, ki je ni potolažila niti citronova kislina, in vrhutega še dosti gladu. Zmanjkalo je nama medtem tudi konzerv.

Spomnila sva se, da so korakali po teh krajih pred osemindvajsetimi leti ruski vojaki, ob vročini 40° Celzija po 50 vrst (vrsta ima 60 m več od km) na dan, poslani, da osvobodijo Bolgare izpod turškega jarma. Zavezal se je tedaj ruski car z rumunskim kraljem in po polletnih bojih, ki so divjali od julija 1877. l. do januarja 1878. l., so bili premagani Turki, ki se jih je vdalo v slovitih bojih pri bolgarskem prelazu Šipki in pri vasi Plevni okrog 20.000. In od tedaj je Bolgarija svobodna država.

Bog zna, koliko hrepenečih ruskih src se je oziralo nazaj proti tej smeri, v katero sva korakala midva. Svetili so se gumbi na modrih uniformah ruskih kozakov, žarili so se rdeči naši na njih hlačah, plapolale so zastavice na njih dolgih sulicah. In čili vranci ruskih step so ponese mlade kozaške čete od njih domovine, proč od teh krajev, ki sva se jim približevala midva vedno bolj. Kdo ve, koliko jih je zrlo prvič in zadnjič te nižave! Sladko so zaspali v skalnatem balkanskem pogorju — in kdo ve, ali jih ne gledava tudi midva poslednjič? Če naju zagrebe tujina, ostane neizpolnjeno najino hrepenenje, da prineseva svoji domovini pozdrave tujih ljudstev!

Stala sva na močvirnih tleh, ki teče po njih reka Seret, levi pritok Dunava, in ločilo je naju komaj še nekaj ur od Galaca. Pot, po kateri sva stopala, leži komaj nekaj metrov nad morsko gladino. Od daleč pa vidiva v nerazločnih potezah na nizkem holmu vrhove zvonikov galaških cerkvá in strehe visokih palač.

Tla pod nama so nasičena krvi, in mesto, ki se mu bližava, ima za seboj celo zgodovino. Že pred 116. leti so se polastili Rusi — prav v tistih časih, ko je izbruhnila na Francoskem znana revolucija — tega mesta, in od tedaj so divjali neprestani boji po teh krajih. Zmagovali so zdaj Rusi, zdaj zopet Turki. In zgodovinsko znamenit je Galac za nas tudi zaradi tega, ker so se prikazali pred njim leta 1855. — ob času krvave laške vojne — celo avstrijski vojaki in posedli mesto za dobo dveh let.

Dandanes pa je dalo Galac slovo nemirnim vojnim homatijam, in mesto je dobilo popolnoma trgovski značaj. Med 60.000 stanovniki dobiš najrazličnejše narodnosti, med katerimi slove zlasti Grki in Židje zaradi svojega bogastva in posebne trgovske spretnosti. Mesto je sezidano na treh stopnjah, katerih prva se razpenja ob levem bregu Dunava, druga leži pet metrov višje in tretja zopet novih pet metrov.

Da vlada po ulicah največja živahnost, mi ni treba poudarjati še posebej. Znano je, kako živo vrvenje je po trgovskih mestih, zlasti pa še tu, kjer se križa vsa trgovina iz deželá na desnem bregu Dunava, iz Dobrudže, in iz severne Rumunije, nazvane Moldavija. V Galacu je sezidano veliko pristanišče, kamor dospejo lahko celo največje pomorske ladje, ki prevažajo blago po Črnem morju, iz Carigrada in dalje po vsem Jutrovem, po vsem orientu. Dunav je v luki 10—15 metrov globok, in ker nanaša voda vedno dosti blata in peska, ki se seseda v luki, ima rumunska vlada v pristanišču posebne ladje, ki jim je namen, nalagati vase s posebnimi pripravami blato in pesek in ga izvažati naprej proti morju. Da niso te ladje na neprestanem delu, bi bila luka v malo letih zasuta, in globina vode bi znašala komaj kak poldrugi meter, kakor jo je dobiti v najjužnejšem izmed treh rokavov, v katerih se izliva Dunav v morje.

Štirinajst let je, odkar so obdali mesto z močnimi utrdбами, in od tedaj se nahaja v spodnji luki nekaj rumunskega vojnega brodovja, ki ima namen ščititi Dunav.

Drugače pa je Galac, kakor vsa mesta v orientu, precej zanemarjen, in da ne more biti javna varnost posebno vzorna, zato naj navedem dva slučaja. (Konec.)

Prijatelj mladine.

Prizor iz Prešernovega življenja. Spisal F. G. Hrastničan.

Osebe:

Dr. Prešeren	Janez Trdina	} dijaka
Dr. Chrobat	Pečar	
Prodajalka sadja	Zorinov Francek	

Učenci in dijaki.

Dejanje se vrši leta 1842. v Ljubljani.

Prvi nastop.

(Trg v Ljubljani. Pod drevesom klop. Ob visoki hiši šotor s sadjem. Lep, jasen dan.)

Učenci.

Učenci (prilete trumoma). Halo-o-ó! Halo-o-ó!

Zorinov Francek (bos, stopi na klop). Fantje, le tiho! Če hočete, igrajmo se kaj!

Učenci. Vojake, vojake! (Vzdigajo klobuke.)

Zorinov Francek. Dobro, igrajmo se vojake! Toda nekaj naj vam še povem! Glejte, da me boste vsi lepo slušali! Karkoli vam porečem, storite,